

IV. évfolyam, 76. szám.

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre . . . . . 12 korona

Félévre . . . . . 6 korona

Negyedévre . . . . . 3 korona

Egyes szám ára . . . 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtök reggel.

HATÁRŐR

== UJVIDEK, 1908. ==
szept. 20. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. sz.,
ahová a lap szellemi és anyagi ré-
szét illető közlemények intézendők
ilyen közleményeket és megkeresé-
seket lapunk nyomdája elfogad.

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA

Lapvezér: Teleki Árvéd gróf.

A megoldás felé.

Irta: Hermán Ferenc dr.
orsz. képviselő.

Amidőn a koalíciós kormány a 48-as párt támogatásával átvette a kormányzást, a kormány a nemzet nevében a királylyal egyetértőleg megállapította a munkaprogramot. Ezóta több mint két esztendő telt el, amely idő alatt a parlament — bár a horvát és egyéb obstrukció temérdek idejét pocsékolta el — igyekezett feladatának megfelelni és a koalíciós programot megvalósítani.

A megegyezés alkalmával fővonalokban megállapított azon sorrend is, amely sorrendben a kormány a kötelezettségek teljesítését elvállalta. Ebben a sorrendben természetesen első volt a darabontkorszak által felhánt politikai rend helyreállítása, mely immár régen megtörtént. Következtek a külállamokkal kötött szerződések ratifikálása, az Ausztriával való megegyezés, amelyek ugyan a vérmesebb reménytelket nem elégitették ki, de amelyek a jövő továbbfejlődéséhez alapul mindenesetre elég jók; különösen az Ausztriával történt megegyezés, bár ennek nagy hátránya is a nem várt kvótaemelés.

Kétségtelen, hogy mindezekben a fontos közjogi kérdésekben a királyi hatalom szava erősen visszaszorította a kormány kezét, de a böles politikának számot kellett vetnie ezzel a hatalmas tényezővel is, ha csak azt nem akarta, hogy a letűnt darabontkorszak átkai és csapásai a nemzet felett továbbra is megmaradjanak.

Ezen nagy horderejű közjogi kérdéseken kívül, ott ahol a kormánynak teljesen szabad keze volt, a koalíció gazdag és eredményes munka tekinthet vissza. Egymást érték a *szociális törvények*, amelyek hivatva vannak a nemzet közgazdasági és kulturális fejlődését előrevinni. Nem mondom én, hogy ezek a törvények minden egyes részleteikben át tudnak folyni az életbe, hogy az örökké mozgó élet kívánalmait minden részleteikben ki tudják elégíteni; hisz ilyen törvényt hozni nem is lehet. A törvénynek első célja az, hogy igyekezzen az érdekellentéteket enyhíteni; az érdekellentétek teljes kiegyenli-

tése magának az életnek, társadalomnak, az állami rend egyes institúcióinak és maguknak az egyeseknek a feladata.

Most, hogy a nyári szünet után a politikai élet ismét felujul, legelső természetes kérdés az, hogy mi lesz a kormány legközelebbi munkaprogramja. Ma már mindenki az általános választó jog törvényjavaslatáról beszél, mint amely a koalíciós kormány működésének záró határvonát képezi. A magyar nép hagyományos szabadságszeretete a jogok tervbevett kiterjesztését természetesen örömmel fogadja, másrészt azonban kétségtelen, hogy a nemzet gerincét képező polgári magyar elem érzi azt, hogy a választójognak minden megszorítás nélkül mindenkire való kiterjesztése nagy megrázkódtatásoknak lehet a szülő oka. A magyarság, amelynek alapjellemvonása bizonyos indokolt konzervativizmus, valamint a multban mindenkor, ugy a jelenben is fél és tartózkodik az egymást kergető szélsőségektől. A kevésbé jót, ha bizonyos, inkább kedveli, mint a legjobbat, a bizonytalant. A kettő közötti nagy utat sohasem szerette egy ugrással megtenni. Ezen magyar nemzeti sajátságok tudható be azután az, hogy a nemzet gerincét képező polgári elem, a magyar polgárság zöme kint a vidéken egyáltalán nem tud felmelegedni a nemzetközi szociálisták, a nemzetiségiek által hirdetett elvektől. A nép nem a parnaszusra járt az ideálokért, hanem az eke szarvát fogva izzad és egyáltalán semmi kedve sincs ahhoz, hogy véres verejtékének gyümölcseit folytonos politikai rázkódtatásoknak dobja martalékkul, mert a nép nem frázisból, hanem kenyérből él.

A nemzetközi *szociálisták* a mai rendet osztályuralomnak nevezik; a *nemzetiségiek* ezt még megtoldják magyar zsarnokoskodással. A nép azonban nagyon érzi és tudja azt, hogy a nemzetközieseknek végcéljuk az, hogy az uralmat a maguk kezébe ragadják, ami a szociálisták megbizhatatlan osztályuralmát jelenti; és hogy a nemzetiségieknek végcéljuk meg az, hogy a magyar hegemoniát letörjék. Mindkét cél a nemzet ellen való és alkalmas arra, hogy ezt az országot beláthatatlan katasztrófának vezessék. — A koalíció munkaprogramjának zárókövét a *választási törvény* képezvén, a fentebbi *nagy nemzeti cél* köteletségévé teszi a koalíciónak azt,

hogy ezt a *zárókövet* úgy *alapozza* meg és úgy *helyezze* el, hogy azt *semmiféle felforgató* vagy *nemzetellenes törekvés megmozgatni ne tudja*. Igaz, igazságot szolgáltatni nem lehet, de mindig kisebb hiba az, ha a szociális tekinteteken esnek sérelmek, mintha az egész nemzettest orvására történnek politikai botlások.

A *nemzeti létérdek* a *legnagyobb igazság*, ezelőtt az igazság előtt meg kell hajolnia minden más igazságnak. A magyar nemzet létérdeke pedig úgy követeli a választási törvényt, hogy abban a magyarság szupremáciája és a nemzet gerincét képező magyar polgárság akaratára mindig győzelmeskedjék. Én az új választási törvényt ilyennek óhajtom. És hogy ez a cél miként fog eléréni, az már csak részletkérdés: a helyes politikai érzék és az okos megoldás kérdése.

Csak ily választási törvénnyel közeledhetünk annak a kérdésnek megoldása felé, hogy a függetlenségi és 48-as párt ismét felvéve külön politikai párt programját: ennek alapján dolgozhassék a független Magyarország kiépítésén.

A sztrájkok jövőben.

A sztrájkot a maga okaival és hatásában mindenki ismeri. Tudjuk, egy új szellem terjedésével a munkásság bizonyos öntudatra ébred. Nem nyugszik abba bele, hogy keze munkájának értékelését kizárólag a munkaadó állapítsa meg, hanem maga akarja azt megszabni. Ha másképp nem lehet, hát bérharcra, munka-beszüntetéssel, sztrájkjal kényszeríti ki ezt munkaadójától.

E bérarcok a közel multban elég sikeresek voltak. Kedvezett nekik az *általános gazdasági helyzet*. A munkásság küzdelmeit a nagyközönség nem nézte ellenszenvvel, míg a *méltányosság és jogoság* határait túl nem lépte, mert a munkásság helyzetén tényleg sok javítani való volt. A *harc eselőtt kizárólag kenyérért*, vagy *jobb kenyérért* folyt.

Ujabbban a helyzet változott. A gazdasági helyzet ilyen sztrájkokra nem kedvező, a nagy *közönség sem nézi* már e bérarcokat valami *jóakarattal*, annál kevésbé, mert ujabbban az *n. n. hatalmi kérdésért* és politikai jogokért is rendeznek sztrájkot.

BOGDÁNY

és TÁRSA

UJVIDÉK,
Tökölly Imre-utca 11. sz.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat. Telefon 219.

Főtelep: Budapest, VI., Dálnok-utca 12. Telefon (Interurban) 988.

MENYASSZONYI KELENGYE

fiom vászon és fehérnemű szükségleténél sziveskedjék KRÓN KÁROLY FIA vászon és fehérnemű áruházához UJVIDÉKEN alapítva 1860-ban fordulni, ahol minták és költségvetések szívesen állnak rendelkezésére.

Hiszen igaz, hogy a lakosság ily nagy tömegét nem lehet többé kizárni a politikai jogokból, sőt valószínű, hogy a munkásság nagy tömegében sok oly értékes és kiváló elem van, kiket a törvényhozás nagy munkáiból kizárni bűn.

Szóval: illetékes és nem illetékes tényező egyaránt belátja, hogy a választói jogot végre általánosítani kell, de a nagyközönség mégsem tud felmelegedni ilyen okokból folyó harcért. Annál kevésbé, mert az u. n. politikai jogok sok minden okért Európaszerte sokat veszítettek ideális voltukból.

A nagy hangon hirdetett jog gyakran nem áll egyébből, mint hogy bizonyos időközben voksolni lehet. Ezek az elsorolt körülmények nagyban hozzá járultak ahhoz, hogy a bérharcok már semmiféle sikerrel nem járnak. Ellenkezőleg ártanak a munkásnak és munkaadónak egyaránt, de különösen ártanak a még fejlődésben levő iparunknak. Ezért kívánatos volna, hogy a munkás és munkaadó egymás megrontása helyett igyekezzenek kölcsönösen egymást támogatni. Azonban mint a tapasztalat mutatja, erre alig van kilátás. Ezért kell a kormánynak a maga hatalmával közbelépni mindkét fél érdekében egyaránt. Ezt teszi a kereskedelmi kormány az iparrevízió illető szakaszában. Hogy a törvény majdan mennyire fogja szolgálni a célt, az az érdekelt közönségtől is függ.

Ugyanis a kereskedelmi kormány vezetősége e törvénytervezetet jó előre közre bocsátotta, hogy az érdekeltek hozzá szólhassanak, nézeteiket és kívánásaikat elég korán illetékes helyre juttathassák.

Ez a törvényalkotásnak legideálisabb módja, midőn a törvény az érdekeltek közreműködésével jön létre, a kormány

ugyszólván csak a formát és alkalmat kívánja szolgáltatni.

A szóban levő törvénytervezet által kontemplált szerződési forma mindenestre meg fog felelni a célnak, ha a törvény módot nyújt a szerződés hatályossá tételére. A szerződés hatályosságához nagyban hozzá járulna, ha a kaució- vagy pönale-rendszer, valamely alakban be lehetne hozni. Ha pénz forog majd kockán, mindkét fél jól meggondolja, mire köt szerződést, de még jobban meggondolja, mielőtt munkáskizárással vagy sztrájkjal a szerződés betartását kétségessé tenné.

Igy a bérharcok minimumra csökkenének.

Hollós Márton
mérnök.

Törvényhatósági közgyűlés.

Vár. törvényhatóságunk e hó 17-én tartotta Dr. Balla Aladár főispán elnökle alatt rendes költségelirányzati közgyűlését, melyen a függetlenségi és 48-as párti képviselők jóformán teljes számban, a szerbek közül alig néhányan voltak jelen, a régi szabadelvű pártiak pedig teljesen hiányoztak. Pártunk tagjaira tehát fokozottabb munka várt, amelynek derekasan meg is feleltek, nemcsak a tárgyalások egész folyamát végig kísérő éber figyelemmel és érdeklődéssel, hanem főleg sűrű alapos hozzászólásokkal, indítványokkal és javaslatokkal. A tárgyalás során különben kiérezhető volt, többször kifejezésre is jutott az új tanács iránti bizalom és jóakarát s úgy a polgármester, mint Profuma Béla alpolgármester és Dr. Marczekovich főjegyző az ismételt nyújtott felvilágosításokkal, alapos és szakszerű észrevételeikkel az itt-ott támadt kételyeket eloszlatták s a biz. tagok részéről elhangzott óhajok, indítványok nemcsak jóakaratu figyelemre találtak a tanács tagjaiban, hanem Dr. Demetrovits polgármester ismétel-

ten készséggel kijelentette s megvalósításra számítható ígéretek is tett, hogy részint vizsgálat, részint tanulmány útján személyesen meggyőződve a hiányokról és mulasztásokról, a közigazgatásnak jóságát, a tanács működésének sikerét biztosítani fogja. Magának a közgyűlésnek lefolyásáról következőkben számolunk be.

Elnöklő főispán az ülést megnyitván, a tanács előterjesztése alapján a kórházzal kapcsolatosan — a kincstár terhére — építendő *szemészeti* pavillonnak, Kopeczek György műépítész által készített, 144.000 k. előirányzott általános terveze és műleírása elfogadtatván, jóváhagyás végett felterjesztetik. — Az artézi fürdőnél létesítendő világítási és csótviteli berendezésekre 45.000 k. engedélyeztetik s a tanács felhatalmaztatik, hogy Bogdány és tsa, Bíró M., Kunth Károly és Bründl János budapesti cégektől részletes tervekkel felszerelt ajánlatokat szerezzen be és nyilvános pályázatot kiírjon.

Sztratimirovich László volt tisztii főügyész nyugdíja, a közgyűlés által egyhangulag elfogadott méltányossági okokból 3609 k. állapítatik meg. — Özv. Mihály Jánosné 250 kor. nyugdíjat és 5 gyermeke után egyenkint 24 k. nevelési járulékot, özv. Sipos Ferencné pepeig végkielégítés címén 180 k. kap

A *költségelirányzat* tárgyalását Náray főszámvevő rövid jelentése vezeté be, mely a város fejlődés által szükségelt és indokolt nagymérvű beruházásokra, közoktatási és kulturális kiadásokra hárítja a mutatkozó hiányt. Elsőnek Mayer József emelt szót, aki a költségelirányzatot alaki szempontból kifogásolva, helyteleníti, hogy azt a főszámvevő terjeszti be s nem a tanács, továbbá kifogásolja ennek kevéssé áttekinthetőségét, fukar rövidségét és őszinteségét. Indítványára a kifogások jövőbeni javítására a polgármester kérétek fel. Szender G. alszámvevő Mayer felszólalását helyesli s a vár. javadalmak címén beállított,

TÁRCA.

A csók.

Irtá: Kemény Simon.

Mindketten a Terpsichore-színház kórusában táncoltak és énekeltek, a rendezői lelemény mindig úgy hozta magával, hogy három éve mindig egymás mellé kerültek, az öltözőjük is közös volt és gyűlölték egymást kegyetlenül, engesztelhetetlenül. Valami kicsinyes toalett-versengésből indult ki a dolog és utóbb annyira megnőtt, hogy teljesen hatalmába kerítette őket. Nem tudtak egyébre gondolni, mint egymásra, nem volt egyéb vágyuk, mint hogy egymást bosszantsák. Ha egyik valami szépet látott, csak azért gyönyörködött benne, mert tudta, hogy a másik ezt nem teheti. Ha valamelyik jó gyümölcsbe harapott, gyönyörűségének nagyobb felét az adta meg, hogy ime itt van most az ő tulajdonában valami, amit a másik soha, semmi körülmények között nem kaphat meg. Apró, jelentéktelen kellemességei és örömei az életnek ezen az alapon óriásiakká nőttek s Margit és Lenke, mint két gyönyörű ragadozó, a percek legszerényebb vlrágocskáit is leszakasztották s elraktározták gyűlöletük muzeumában.

Körülotük pokollá vált mindenkinek az élete. Az öltöztető asszonyoké, a színházi szabóé és főleg azé a két dzsentlemené, aki a két leány anyagi létének szilárd alapját képezte. Rettenetes cári önkénykedést gyakorolt Terpsichore két papnője e két uron, akik végül azt vették észre, hogy a leányok őket is behajtották az esztelen versenybe, amelynek láza veleragadta őket. És oly napon, mikor Margit automobila elütött egy öreg embert és az ujságok foglalkoztak az esettel. Lenke haját tépve kérte, követelte a barátjától, hogy ő viszont két embert gázoljon agyon s közben vörösre sirta szemét s a bőségesen ömlő könnyek kimarták arcának hófehérségét s szép orrát. Egy középkori véres fantáziától duzzadó cselszövény útján valóban be is csempészte Lenke barátja az ujságokba a dupla elgázolásról szóló hirt. Hanem ekkor úgy érezte a kitűnő férfi, hogy a mérték betellett s egy szép napon beállított Margit barátjához s így szólt hozzá:

— Uram, mi mind a ketten derék, tisztességes uriemberek vagyunk, jó sorsra méltóak, nem érdemeljük meg, hogy e két leány oldalán pokol legyen az életünk. Fogjunk kezét, uram s igérjük meg egymásnak, hogy barátnőink eszeveszett kívánságait nem teljesítjük ezután.

Margit lovagja meghatottan szorította meg Lenke anyagi alapjának jobbát s valami esküfélét rebegett. És ettől fogva csakugyan a két dzsentlemen helyzete javult, de a leányok bizonyos tehetetlenség érzése alatt még jobban gyűlölködtek

Ekkor történt, hogy egy új operetben egy-egy kis szerepet kapott a két leány. Görög szerelmes párt játszottak s a második felvonásban hosszan össze kell csókolózniok. A beavatottak — s istenem egy operett-színház ügyeibe az egész világ be van avatva! — a beavatottak, mondom, izgatottan várták a bemutató estéjét, hogy a pikáns látványban gyönyörködjenek. A primadonna egy hosszú, puha szőnyeges kereveten feküdt, lehanyatlott kezében aranyserleget szorongatott, körötte haldokló rózsák lehelték ki illatos lelküket s felülről bizonyos időközökben virágok hullottak alá. Köröskörül egymáshoz szorulva szerelmes párok álltak, ültek és feküdtek s a nők görög ruhái szabadon hagyták a karokat, kebleket s hátakat. A levegő forró volt és illatos, egy bekövetkezendő izgalom percétől terhes s amint a női karok, vállak összeértek, buja villamos áram futott át a sorokon. A zenekar tompán játszott egy dalt. A hegedűk hangjai, mint izzó fehér lángocskák lobogtak, amelyeken néha úgy futott át a flóta érzéki, rekedtes

de máshová tartozó tételekből eredő félreértésekre utal. Dr. Marczekovich a javadalmak önkezelése vagy bérlete közti előny és jövedelmezőségének végleges megállapítását csak 2—3 év múlva tartja lehetőnek. Dr. Ámon Pál egyedül az adatokat, tényeket nézi a teljes bizalommal a tisztviselők iránt, annak kiigazítását, valjon a jövedéki hivatal kiadásai közt szereplő egyes tételek ide valók-e vagy más rovat alá, a jövőre kívánja hagyni. Dr. Szlezák L. tiszti főügyész hosszú szakzerű beszédben kimutatja, hogy a bevételek 9—11 tételi alatt foglalt vár. javadalmak és 28. tétel al. áll. fogyasztási adók *elkülönítésében* s ezzel szemben e tételeknek a kiadások rovatában történt *egyesítésében* nincs tendencia, ebből a városon sérelem nem esett. Elnöklő főispán is helyesli Dr. Szlezák fejtegetéseit s arra való utalással, hogy minden város iparkodik az évi megváltási összegtől szabadulni vagy legalább minimumra leszállítani, tendenciát a kifogásolt tételek összeállításában nem lát, annál kevésbé, mivel a vár. javadalmak önkezeléséből eredő bevételek havonta igen hű kimutatásban az utolsó fillérig, a sajtó útján is elszámítva, kedvező eredményt és előnyt tüntetnek fel, de valjon a házi kezelés, vagy bérlet előnyösebb-e, erről bizonyosat csak 2—3 év után lehet tudni. Dr. Kubinyi nem a főszámvevő által hivatkozott 156,000 közoktatási és kulturális, mint inkább a sokkal nagyobb, kb. 306,000 k. személyzeti kiadásokban látja a nagy hiány alapját, egyébként a számvevőség *együttes* munkálkodását hangsúlyozva s a fő- és alszámvevő egymás elleni támadásait helytelenítve, jövőre a *számvevőség* által áttekintően készített, tüzetesebb, kellően felszerelt s a tanács által előterjesztendő költségvetést kíván. Dr. Demetrovits polgármester elismerve a hiányokat, kiváló gondjának ismeri, hogy a jövőben minden egyes pontjában teljesen felszerelt, kimerítő és részleteiben is indokolt előirányzat kerüljön a közgyűlés elé. Dr. Gál a javításokat és helyesbítéseket nem a jövőre kívánja hagyni, hanem azok azonnali eszközölése végett a számvevőségnek visszaadni. Minthogy elnöklő főispán kijelenti, hogy a tárgyalás elhalasztása törvénybe és szabályrendeletbe ütközik, észrevételeit pedig a részleteknél kiki megteheti,

hangja, mint a vakító aranykigyó. A hárfapengései, ezüstlemezre hullatott gyöngyök valóra emlékeztettek s a cselló a beteljesedett szerelem elhaló, fájdalmas hangjait hallatta, amint siratják a gyönyörű sóvárgásokat s az éjszakák bolond vágyakozásait, melyeket elrabolt a beteljesedés. A primadonna pedig ezekbe a hangokba el-elesküld, érzéki halk sikongásait fűzte bele.

Szinpadon s nézőtérén mindenki reszkett s életőknek legszebb pillanatai virágoztak ki az emberek agyában. Az egymás mellett ülő férfiak és nők keze önkénytelenül egymásba csuszott. És ekkor kellett öntudatlan lázban egymásra borulnia a két leánynak. A nézők szeme csillogott s a két leány, mintha magikus álomban lett volna, szinte egymáshoz vonaglott. A barnának arca tűzelt, hosszú szempillája lecsukódott, széles ajka kinyílt, mint a rózsza s vonásai valami kimondhatatlan boldog mosolyba igazodtak. A szőke ametiszt — szemei félig látszottak s átható lángokat löveltek. Keskeny ajkai látni engedték hófehér fogsorát s az arcon, amelyet csodáson finom hajkorona fedett valami mély fájdalom fénye ömlött el.

Igy tapadtak össze Fehér kezük egymás vállán nyugodott. Ajkukon ott égett a csók,

Dr. Gál visszavonja indítványát és általános-ságban elfogadja a költségeloirányzatot.

Ezek után a *részletekre* kerülvén a sor, még pedig először a *szükségletek* tárgyalására, Dr. Gál a szolgák fizetésének 25-ről 30 ftra leendő felemelését javasolja. A polgármester és Profuma felvilágosításai után a szolgák fizetésemelés iránt beadott kérvénye külön tárgyalása az általános rendezésre halasztatik, egyelőre pedig a 10% drágasági pótlék marad beállítva.

Bozsenik a városházai butorokra felvett 1200 k. sokalja. Mayer J. kérde, az új erdő üzembe van-e véve s biztosítva van-e tűz ellen? A nyert felvilágosításban megnyugszik. Hosszabb vita volt a vár. kert és sétányok körül s a kiadásokat Bozsenik, Dr. Kubinyi sokalják. Endre Antal gondoskodni kíván azon sok — mindenüket itt elköltő tisztviselőről és kereskedőről is, akiknek sem pusztájuk, sem szőlőjük nincs és a fejlődni készülő városnál nemcsak nem sokalja, hanem a vár. kert és sétányok fejlesztését, ápolását kívánja. A felvett költség megszavaztatik azzal, hogy lát-szata is legyen s a vár. kert és sétányok az eddiginél jobb és szebb karban fejlesztve, modernekké tétessenek. Bozsenik sokalja a bérkocsi fuvarokat, de Profuma éppen a nagy építkezésekre való hivatkozással, elfogadásra ajánlja, nehogy utólag póthitel váljék szükségessé. Dr. Ámon kérdésére, milyen víz használtatik az utcák locsolására, Demetrovits polgármester kijelenti, hogy a sétátér melletti tóból s ennek vize megvizsgáltatván, jónak találtatott, de oda fog törekedni, hogy — ha nem drágább, a Dunából vétessék. Dr. Gál az utcák söprésének idejét, Virág I. a teherkocsinak a Széchenyi-utcaiba tereltetését, ez utcának porosváltat és folytonos rongálódását kifogásolja. A kifogások javítását a polgármester megígéri. Dr. Kubinyi indítványára a vízvezeték elkészültéig is szükséges közutakra való tekintettel, 3000 k. állítatik be 2 közkut furására. Pekló nem látja a tisztviselők és szolgák betegsegélypénztári járulékát beállítva, miért is a polgármester vizsgálat tárgyává teendő, valjon kik jelentendők be a pénztárnál. Mayer J. indítványára az egészségügyi kiadások betegszállító kocsi beszerzésére 2000 k.-val emeltetnek. Mayer felvilágosítást kér a szin-

mint tüzes nap, kábító forróságot szórva szerte, míg a zenekar bűvös hangjai szították a lángot. A színházon borzongó vonaglás futott át, a térdek reszkettek, a szemek lecsukódtak, itt-ott a boldogság könnyei virágoztak a pillák alól s a csók még egyre tartott a szinpadon. A két leány semmiről nem tudott, közöttük minden elstülyedt s egy hatalmas lángoszlopban egyesültek. A rendező künn toporzékolt, a zenekar már harmadszor kezdte a dalt s valaki a karzaton a mély buja csendben tapsolni kezdett. Az a lány megtörte a varázslatot. A szőke leány feje megrándult, karja lecsuszott a másik hátáról s öntudathoz kapott. Szeme kinyílt s tekintete az első sorban ülő barátjára esett. Ajkán ott izzott még a másik leány öntudatlan, csókos ajka, de ő már józan volt. Ekkor felvillant gonoszán tekintete s a másik pillanatban Margit éles sikoltása vergődött a felzaklatott csendben s véres ajakkal bukkott hátra. A szőke leány fehér fogai keresztül furódtak az ajkain. A függöny hirtelen legerdült s nagy zugás, kiabálás viharzott a levegőben, ahol néhány pillanat előtt még egy csodálatos, beteges csók szórta szét megrontó sugarait.

kör építése iránt. Dr. Kubinyi indítványára a polgármester igéri, hogy tanulmány tárgyává teendő és módot fog találni, hogy a város ne kénytelenítessék évről-évre emelkedő összegeket beállítani kölcsönkép a nyugdíjalap hiányára. A *fedezetnél* Mayer keveselli a nád-eladás címén felvett bevételt. Profuma felvilágosítása szerint a nádas kisebb, a nyert rét terület költséges előmunkálatot igényel és a rétterület még nem értékesíthető, tehát a legelői bevétel még nem lehet nagyobb. Dr. Kubinyi sérelmesnek tartja, hogy árverés nélkül vár. területek idegeneknek fatelepül átengedtetnek. Dr. Gál bejelenti, hogy Kitzvéger 2 hold vár. földet nem lerakodóul, hanem szőlővel beültetve, települ használ bér nélkül. Demetrovits polgármester előbbire kijeienti, hogy csak időleges lerakódásra adatik esetről-esetre engedély, utóbbi pedig vizsgálat tárgyává teendő.

Az előirányzat ekkép tételről-tételre le-tárgyaltatván, az összes szükséglet 1.181,706 k. 66 f., az összes fedezet pedig 879,193 k. 76 fillérben állapított meg s a mutatkozó 302,512 k. 90 f. hiány 64% pótdóval lesz fedezendő.

Miután még megállapított a nyugdíj- és szegényalap 1909. é. költségeloirányzata is, a tárgysor utolsó pontjával az 1909. és 1910. évi utadó, mint eddig, 10%-ban az igás minimum ára 6, a kézi minimumé 3 s a 3 kézi napszám váltásdíja 3 koronában állapított meg.

Miután még elnöklő főispán a jegyzőkönyv hitelesítésére e hó 21-re Dr. Ámon Pál, Dr. Kubinyi Károly, Jójárt János biz. tagokat kéri föl, a közgyűlés, melyet a megjelent tagok mindvégig nagy és élénk érdeklődéssel kísérték, a főispán lelkes éltetése mellett, jóval 7 óra után ért véget.

Selyemtenyésztésünk 1907. és 1908-ban.

Midőn 1880-ban a földmívelésügyi miniszterium újból szervezte a selyemtenyésztést és felállította a szekszárdi országos selyemtenyésztési felügyelőséget, ennek működési körét kiterjesztette Horvátországra is.

1908-ban azonban megszüntünk működni Horvátországban, miután Nikolits báni helyettes intézkedésére a horvát kormány két ottani pénzügyintézetnek adta át a horvátországi selyemtenyésztést.

1907-ben Horvátországban 542 községben 11,113 család foglalkozott selyemtenyésztéssel és 195,288 kilogramm gubót termeltek, mely után (a gubóraktárakban kifizetett munkabérekkel együtt) 513,882 koronát kerestek.

Magyarországban ugyancsak 1907-ben 2,372 községben 62,603 család 1,211,867 kilogramm gubót termelt és ezután 2,471,716 koronát kerestek. A selyemtenyésztés és selyemfonóipar után pedig kitett az összes kereset Magyarországon 3,960,150 koronát.

1908-ban csupán Magyarországon 2300 községben 75,000 család 1,427,000 kilogramm gubót termelt és ezután 2,965,000 koronát kerestek. A selyemtenyésztés és selyemfonóipar utáni *összkereset* pedig Magyarországon 1908-ban 4,565,000 koronára tehető.

A fenti adatokból kitűnik, hogy Magyarországon 1908. évben a tenyésztők száma 13,000-rel, a termelt gubómennyiség 200,000 kilogrammal és a tenyésztők és a selyemfonóiparral foglalkozók *összkeresete* 604,850 koronával emelkedett az 1907. évi eredménnyel szemben.

Selyemtenyésztésünknek ezen emelkedését főképp annak tulajdoníthatjuk, hogy a selyemnek ára emelkedett a világpiacon, minek

következtében a selyemtenyésztési felügyelő-ség az államkincstárral szemben fennállott hátralékos tartozását letörlesztvén, a gubókat a tenyésztőre nézve előnyösebb feltételek mellett válthatta be, ami természetesen fokozta a tenyésztési kedvet.

Lényegesen befolyásolta továbbá a tenyésztés emelkedését az, hogy a múlt év kedvezőtlen volt mezőgazdaságunkra nézve és így nagyobb türelmetlenséggel várta a nép az alkalmat arra, hogy az első pénzhez jusson, mit a selyemtenyésztés ad. Tekintetbe veendő az is, hogy az idei tavaszi időjárás kiválóan kedvező volt a selyemtermelésre. Végre tagadhatlan, hogy a szederfaültetéseknél országsszerte évről évre örvendetesen tapasztalható haladás csökkenti a tenyésztéssel eddig járó nehézségeket, a mennyiben a tenyésztők egyre könnyebben jutnak a szükséges szederfa levél mennyiséghez.

Ezen kedvező alakulások mellett sincs azonban kizárva, hogy a selyemtenyésztésnél is, mint más gazdasági ágazatnál időnként kisebb-nagyobb ingadozások mutatkoznak. Ezen körülményből azonban nem szabad következtetni selyemtenyésztésünk visszaesésére. Hiszen senki sem fogja állítani, hogy mezőgazdaságunk hanyatlásnak indult azért, mivel sok vidéken az idei buzatermés alig éri el felét a múlt évi termésnek.

A selyemtermelésünkkel tapasztalható ingadozások azonban nem szorítkoznak tisztán hazánkra. Ilyenek még nagyobb mérvben fordulnak elő más selyemtermelő országokban. Így például Olaszországban 1893. évben 61 millió kiló selyemgubót termeltek, míg ugyancsak ezen országnak selyemgubó termelése 1903-ban 44.598.000 kilóra csökkent. A múlt 1907. évben pedig ismét 57.580.000 kilóra emelkedett a gubótermés. Franciaországnak gubótermése 1894. évben 10.584.000 kilót tett ki, míg 1903-ban 5.985.000 kilóra csökkent, 1907. évben pedig ismét 8.396.000 kilóra emelkedett.

Éppen ennyire ingadozók a selyemárak is. Így például 1907. évben 1 kilogramm selyemnek legmagasabb ára 71 frank volt április hónapban, míg ugyanazon selyemnek ára ugyanazon év december havában 55 frankra csökkent.

Ha figyelembe vesszük selyemtenyésztésünk eddigi fejlődését, azt tapasztaljuk, hogy annak *ujjászervezése*, vagyis 1880. óta 1908. év végéig a selyemtenyésztéssel és selyemfonóiparral foglalkozóknak kifizetett kereset összege 79.581.415 koronára rug, mi kétségkívül a jövőre nézve a legjobb reményekre jogosít.

HIREK.

Kinevezés. Dr. Balla Aladár főispán a csütörtöki közgyűlésen Dr. Kemény Soma, Dr. Szvinyarev M., Dr. Leitner Benő orvosokat tb. főorvosokká, Dr. Báics Lázár ügyvédet pedig tb. főügyésszé nevezte ki.

Szende Nándor volt ujvidéki ev. segédlelkész és hitoktató aug. 16-án egyhangulag választott meg Resicabányán rendes lelkésznek. Az Ujvidéken közszeretettnek örvendett segédlelkész az ifjuságnak lelkes barátja volt, ki nem elégedett meg az előirt néhány órai vallás-oktatással, hanem ezen felül az ifjuság részére minden második vasárnap külön *magyar nyelvű* ifjusági *istentiszteletet* tartott. Reméljük, hogy a mostani segédlelkész és hitoktató követni fogja elődének megkezdett hazafias munkáját s a következő tanévben is megkezdődik a magyar *istentiszteletek* sorozata.

Kerületi értekezlet. A kereskedelemügyi miniszter tudvalevőleg az új ipartörvénytervezetet azzal küldte meg a szegedi kamarának, hogy azt a kerület összes iparhatóságai és egyéb érdekcsoportjai bevonásával értekezletileg letárgyalja és a tárgyalás végeredményéről jelentést tegyen. Ennek folytán és a közhangulat egységes kifejezésre juttatása végett Szegeden e hó 20. 21. és 22-én kerületi értekezlet lesz, melyen Ujvidékről az ipartestület képviselőjében Witz Ferenc, Pekló Béla, Matkovits Rókus, Eckfeld Adolf, Lebherz Károly, Dussing János és Zanbauer Ágoston iparhat. biztos vesznek részt.

Az ujvidéki kerületi munkásbiztosító pénztár közgyűlési kiküldöttéi f. szeptember 27-én délután 2 órakor rendkívüli *közgyűlést* tartanak, melynek tárgyát a pénztári alapszabályok megvitatása és elfogadása képezi. Ez uton is felkéretnek a közgyűlési kiküldött urak, hogy fentirt időben a pénztár hivatalos helyiségében pontosan megjelenjenek.

A kir. kat. magyar főgimnáziumban e hó 17-19. tartattak meg a folytatólagos beiratások s az előadások e hó 21-én d. e. 8 órakor, az előző vasárnapon tartott Veni Sancte után, kezdődnek. Az érdekelt szülőknek ez uton hozzuk tudomására, hogy tandíjmentességért szóló kérvényeket szept. 26-ig fogad el az igazgatóság.

Dvorcsák Ferencné kézimunka tanfolyama. Az évről-évre rosszabbodó gazdasági viszonyok *takarékosságra* intik a jobbmódu családokat is, amelyeknek nyugodt és biztos egzisztenciáját is kemény próbára teszi az életnek egyre növekedő drágasága. A munka, a küzdelem a férfi hivatása marad; de a takarékos az asszony kötelessége. S valjon hol kínálkozik több sikere a józan takarékosnak, mint a *ruházkodás* körül? Ha a gazdaszszony a saját kezével tudja elkészíteni a saját és hozzája tartozók ruháját, fehéreműjét és otthonának disztárgyait, hihetetlen módon megkönnyíti a kenyérkereső küzdelmét. Erre a hasznos és művészi mesterségre akarja megtanítani az ujvidéki intelligens családok leányait és urnőit **Dvorcsák** Ferenc áll. polg. leányiskola rajztanárának neje. Nemes izlés és nagy kitartással szerzett tudását, szolgáltatába adja a nőnevelés e fontos ágának. Október 1-től urihölgyek számára *varrótanfolyam-mal* kapcsolatos *kézimunka tanfolyamot nyit*: fehéreművarrás, ruhavarrás, francia és angol-szabászat, továbbá csetneki csipce horgolás, bársony lángolás, fadisztárgyakat égetve rajzolni és festeni, mosható selyemfestészet és románcfestészetre. Beiratás naponta 10-12 óráig saját lakásán Petőfi-utca 101. sz. alatt.

Szüreti mulatság. Az ujvidéki katolikus Olvasókör ma vasárnap, szept. 20-án a polg. lövöldében szüreti mulatságot rendez. Kezdeté este 7 órakor. Személyjegy 60 f., családjegy 1 kor. 50 fillér.

Kinevezés. A szegedi kir. főügyész Kánya Sándor ujvidéki tsz. fogházort a zombori kir. ügyésséghez hivatalszolgává nevezte ki.

Anyakönyvi hr. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 11-18-ig bejelentett születések 18, még pedig 11 fiu, 7 leány; meghalt: 16.

Halálozás. Fülöp Benő máv raktárnok e hó 17-én életének 59. évében meghalt. Temetése e hó 19-én hozzátartozóinak, ismerőseinek és a vasutasoknak élénk részvéte mellett ment végbe.

Megvételre kerestetik. Akinek esetleg van eladó könyvszekrénye, sziveskedjék

a „Határör“ kiadóhivatában a cím iránt tudakozódni.

Öngyilkosság. Idei Mihály, aki Moser József tanár szőlőtelepén volt alkalmazásban, e hó 19-én virradóra revolverrel agyonlőtte magát. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Alkoholelles tanfolyam. Azon társadalmi bajok közül, melyek hazánk kulturáját, népünk egészségét és anyagi jólétét veszélyeztetik, első sorban áll az *alkoholizmus* és így mindenkinek, kinek hazánk kulturája és a nép jóléte szíven fekszik, kötelessége az ezen népellenesség ellen indítandó küzdelemben részt venni. A magyar társadalom is kezdi belátni, hogy az alkoholelleses klüzdelem nem egyes idealista rajongók utópiája, hanem egy fontos és nagy jelentőségű szociálhigiénikus probléma, melynek megoldásában részt venni egyaránt kötelessége az államhatalomnak és a társadalomnak. Mutatja ezt tisztán az az érdeklődés, mely néhány év óta az alkohol-kérdés tudományos oldala iránt mind szélesebb körökben észlelhető. Hogy ezen érdeklődést kielégítse az Általános Közjótékonyági Egyesület alkohol-bizottsága, elhatározta, hogy f. évi okt. 5-7. a fővárosban tudományos alkoholelleses tanfolyamot létesít, melyre az érdeklődők ezennel meghívanak. A tanfolyam munkarendje: okt. 5-én d. u. 6 óra, Dr. Entz Géza egyetemi tanár: *Az alkohol-kérdés biológiai szempontból*, d. u. 7 óra, Dr. Korányi Sándor egyetemi tanár: *Az alkohol, mint kórokozó*. Okt. 6-án: d. u. 6 óra, Dr. Stein Fülöp: *Alkohol és agyműködés*, d. u. 7 óra, Dr. Baumgartner Izidor koronaügyész-helyettes: *Alkohol és büntettek*. Okt. 7-én: d. u. 6 óra Rosenberg Augustus tanár: *Alkohol és iskola*, d. u. 7 óra Gieswein Sándor országgy. képviselő: *Az alkohol-kérdés szociálpolitikai jelentősége*. Az előadások a Társadalmi Múzeum előadási termében (IV, Mária Valeria-utca 12.) tartatnak. A tanfolyamon való részvételi díj 3 korona. Közhasznú és kulturegyesületek, valamint a munkásegysületek hivatalos kiküldöttjei, továbbá tanárok, tanítók és főiskolai hallgatók, kellő igazolás mellett, ingyen jegyben részesülnek. A tanfolyamban résztvevők részére, jelentkezésük és a részvételi díj beküldése esetén, mérsékelt vasuti jegyet eszközünk ki. Jelentkezések Dr. Lányi Márton, az Ált. Közjótékonyági Egyesület titkárához (VI., Eötvös-utca 8.) intézendők. A tanfolyamot előkészítő bizottság nevében: gr. Csáky Albinné, elnök. Lukács György, alelnök.

Szabadkai ember találmánya. A Szabadalmi Közlöny érdekes szabadalmi engedélyt közöl *Hamburger* József szabadkai lakos által feltalált csuklós *görredőny* részére. Hamburger találmánya igen zseniális redőny. Egyáltalán nem zörög, egyuttal napellenzőül is

Vérszegénység

ellensúlyozásául tessék SCOTT-féle Emulsiót használni, a mely a vért *gazdagítja* és a test húsát szilárdná és egészségessé teszi.

A Scott-féle Emulsió

egyaránt hatásos fiatalnak és öregnek. A gyors javulás meglep és kielégít.

Az Emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halászt — kérjük figyelembe venni.

Próbálják meg

és meg fognak erről győződni, mint ahogy ezren és ezren győztek meg róla az utolsó 32 év lefolyása alatt.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér. Kapható minden gyógytárban.

használható és amellet olcsóbb a most használatban levő redőnyöknél. Hamburgernek még egy kitűnő találmánya van: egy *henger*, amelynek alkalmazása egészen átalakítja a kőfaragóipart, amennyiben lehetővé teszi, hogy segélyével az eddig alkalmazott kézi munkát gép végezze el. Hamburger hír szerint mindkét találmánya előállítására külön gyárat szándékozik felállítani.

Istóczy legújabb könyve. Istóczy Győző dr., a régi politikus ismét könyvet írt, még pedig: „A magyar nemzetet megillető hely az európai népcsaládban” címmel. A könyv nagy tudományos készültséggel megírt népművelési és nyelvészeti tanulmány, mely egyúttal válaszul kíván szolgálni a magyar nemzet ellen bel- és külföldön intézett támadásokra. Ára 3 kor.

Vidéki hírlapirodalom. A Zomborban 27 év óta megjelenő „Zombor és Vidéke” c. politikai lap főszerkesztőségét Jankovich Lajos fővárosi jeles tollú hírlapíró vette át.

A máv igazgatóságának értesítése szerint a külföldi, főleg pedig a német és francia sajtóban egy *Luksch Vilmos* nevű egyén, huzamosabb idő óta a máv igazgatósága ellen irányuló sértő és rágalmazó cikksorozatot tesz közzé. E rágalmak arra vezetendők vissza, hogy az igazgatóság vele, mint megbízhatatlannal, szerződéses viszonyba lépni nem kíván és mert a m. k. államvasutak tagadó álláspontja miatt ezzel szemben támasztott igényeivel a bíróság által elutasított. Nehogy Luksch rágalmi esetleg a nagy közönséget, — amely nevezetnek korábbi ténykedése és céljai felől tájékozva nincsen — bizonyos irányban tévedésbe ejthesse, Luksch Vilmos egyéniségét és megbízhatatlanságát kellő világításba helyezendők, felemlítjük, hogy Budapest székesfőváros polgármestere nevezett ellen, a székesfővárosi adminisztrációnak több rendbeli rágalmazásai miatt bűnfenyítő feljelentést tett, minél fogva a budapesti kir. törvényszék Luksch Vilmost a fentiekben elkövetett és a büntető törvénykönyv 258, 262 §§. és a 270. §. 2 pontjában meghatározott nyilvános rágalmazás vétségében bűnösnek mondotta ki és 55903/900. számú ítéletével 3 havi fogaival sújtotta, mely ítéletet a budapesti kir. ítéltábla 3684/1901. B. számú ítéletével helybenhagyva az ez ellen benyújtott semmisségi panaszt pedig a kir. Curia 880/902 B. sz. végzésével elutasította. Luksch ez ítélettel reá mért büntetésétől szabadulandó, külföldre szökött és így a máv vezető egyénéi által ellene rágalmazás miatt folyamatba tett bűnyűgyben, a tárgyalás megtartható nem volt.

Orosz-ádriai személyforgalom Granica-Budapest-Flumén át. A máv igazgatóságától vett értesülés szerint a fent megjelölt közvetlen forgalomban érvényes díjszabáshoz f. évi október 1-re tervezett II. Pótlék életbeléptetése f. november 1-re halasztott.

Új nagyközség. A belügyminiszter a vármegyének területén levő „Szilágyi” telepközségnek nagyközséggé alakulását rendelte el és elnevezését „Szilágyi” névben állapította meg.

Állatorvosi kongresszus. A magyarországi helyhatósági állatorvosok e hó 26-án az állatorvosi főiskola dísztermében országos kongresszust tartanak.

Messaline - és „Henneberg”
Radium - Selyem, 130 k tól
Louisine - feljebb, bérmentve
Taffet - és vámentesen.
Minta postafordul-
tával.

Megrendelések bármely nyelven intézendők:
an Seidenfabrikt. Henneberg in Zürich.

Legujabb.

Eredeti sürgöny.

A szombati patriárka-választó kongresszuson *Sevics* bácsi püspök 40, *Nikolics* pakraci püspök 27, *Bogdanovics* Lucian 3 szavazatot kapott. Sevics a választást nem fogadván el, 3 napon belül újabb választás lesz.

Nyilt-tér.

Nos mit szoltok hegyi kirándulásomhoz!

Képzőjétek csak, én, a ki máskor minden szelőlőtől megnültem, úgy, hogy egy hangos szót sem tudtam kiejteni és a ki sohasem szabadulok a torokfájástól — én fenn voltam a Zugacsuson — és hozzá kutyának való rossz időben. És nem ártott semmit. Az ok? Fay valódi szondenijét használtam és mondhatom nektek, csodát művelt velem. Szinte szerelmes vagyok ebbe az apró jószágba és nem is fog nálam hiányozni mostantól kezdve soha — még utazáson sem. Hiszen egy skatulya **csak 1 K 25 és minden gyógy-szertárban, drogériában vagy ásványvíz-kereskedésben kapható.**

Vezérképviselő: Ausztria-Magyarországra: W. Th. Guntzert, Wien, IV. Gr. Neugasse, 17.
Főraktár Budapesten: Egger Leó dr. és Egger J., VI. Váci-körút 17., Kochmeister Frigyes utóda, V. Hold-utca 8., Thallmayer és Seltz, V. Zrínyi-utca 2., Török József, VI. Király-utca 12.

KALOGÉN
BRAZAY SÖSBORSZESZ
FOGKRÉM és SZÁJVIZ ★

Felölös szerkesztő: Pap Sándor.
Táraszerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Hirdetések.

Egy butorozott szoba kiadó; ugyanott kitűnő polgári koszt is kapható.

Bővebb értesítés **Stefanovits Lyuba**-féle házban **fő-utca**, hátul az udvarban nyerhető. 1-1

MÁV. 25645/908 sz. III.

Pályázati hirdetmény.

A Szécsány állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdetettik. — A bérlet fenti vendéglőre nézve 1908. december 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított öt éven át, vagyis 1915 november 30-ig.

Bérlőnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: az emeleten 2 szoba és az árnyékszék közös használata, a földszinten egy I/II oszt. étterem 47.15 m², egy közös célra szolgáló III o. váró- és étterem 59.78 m², egy 17 m² területű tálaló, 320 m² területű nyitott kert, a pincében egy konyha, 1 mosogató, 1 éléskamra, 1 pince, azonkívül 1 jégverem. Az egy kor. bélyeggel ellátott és „Ajánlat a magyar királyi államvasutak Szécsány állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre” felirattal ellátott lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönbön kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1908. október 1. déli 12 óráig alulírott üzletvezetőség általános osztálya főnökénél személyesen, vagy posta útján benyújtandók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200 korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas

értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1908. szept. 30. déli 12 óráig személyesen, vagy posta útján beküldendő. Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett 14 nappal nem régebb, utolsó napi árfolyam szerinti értékben, de soha a névértéken felül számíttatnak.

A vendéglő bérletre vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják. A fentebbi feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá amelyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előírt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vétetni nem fognak. Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1908. aug. Az üzletvezetőség.

FEKTOR

az egyetlen

hashajtó limonáde.

Kellemes ízű, gyors és biztos hatása.

Szükséges minden háztartásban!

Kapható mindenütt. Üvege 80 fillér.

„KOLUMBUS” vegyeszeti gyár részvénytársaság.
Budapest, VIII., József-utca 16-18.

A legjobb kutyalepény

Fattinger kutyalepénye,

mely minden enemü tápszerek közül a legjobb alkatórészeket és táperőt birja.
50 kg. 23 kor. — 5 kg. portomentesen 3-20 korona.

Fattinger Puppy-féle bisquit

fiatal kutyák számára
50 kg. 26 kor. — 5 kg. portóm. 3-50 kor.

Prospoktust ingyen küld

Fattinger szab. kutyalepény- és baromfi tápszerei gyára W. Neustadt.
250 felüli első díjak.

Fattinger tápszerei állatorvosi ellenőrzés
19-26 alatt állnak.

Árverési hirdetés.

Folyó évi szeptember hó 30-án Siden, ill. Adasevcén a következő ingóságok fognak bíról uton eladatni:

1. 2 sertés,
2. 1 magánjáró lokomobil,
3. 1 magánjáró lokomobil,
4. 1 cséplő,
5. 1 cséplő (kisebb),
6. 1 elevátor,
7. 1 vetőgép,
8. 1 magazin,
9. 1 csardák,
10. 1 tizedes mérleg,
11. 1 iosta.

1-3

Gazdasági gépraktár.

Szíves tudomására adom a n. é. gazdaközönségnek, hogy az eddig *Lichtschein Márton* újvidéki gépkereskedő által képviselt eredeti Melichár

„Unikum Drill“ és „Kinosem“ vetőgépek, **Knótk** marokrakó aratógép és eredeti amerikai **Johnston** marokrakó és kéveköto aratógépek *képviselését* Szűcs Ödön gépgyártóól átvettem és ezen eredeti gépek kizárólagos képviselését Újvidék és környékére csak én bírom; így *Újvidék, Buzatér 10. szám* alatt (volt Wimmer-féle gabona iroda) egy új gazdasági gépüzletet nyitottam. Becses tudomására adom egyúttal a n. é. gazdaközönségnek, hogy raktáron folyton nagy készletet tartok 15-16-17-18-19 és 20 soros *vetőgépekből*, továbbá *aratógépek, borprések, szállózúzó, szecsavágók, daráló, járgányok, morzsolók, ekék, konkolyók* és minden a gazdasági szakmába vágó gépekből, ugyszintén bel- és külföldi varrógépekből.

A vevő közönség mindezen gépeket nálam jutányos ár és kedvező fizetési feltételek mellett szerezheti be s biztosítom, hogy minden törekvésem oda fog irányulni, hogy legjobban kiszolgáljam és kielégítem, hogy ez által minél messzebbmenő ismeretséget biztosíthassak magamnak. Kérem a n. é. gazdaközönség szíves pártfogását s maradtam

tisztelettel **FÖLDVÁRI ADOLF**
Szűcs Ödön gazdasági képviselője.

1-8 *Újvidék, Buzatér 10. szám* alatt.

MÁV. 28444/908 szám.

Pályázati hirdetés.

A máv *szegedi* üzletvezetősége az 1909. évben vonalain szükséges 27000 m³ felépítményi és 4000 m³ közúti célokra szükséges darabolt (zuzott) kavics szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A szállításra kiírt mennyiségek a szegedi üzletvezetőség által a tényleges szükséglethez képest 10 %-al felemelhetők vagy lejjebbíthetők. A darabolt kavics teljesen szilárd termékéből állítandó elő és az egyes szemeknek a felépítményi célokra szolgáló kavicsnál 5-7 c/m, a közúti célokra szolgáló kavicsnál 3-5 c/m nagyságu darabokból kell állniok. Minőség vagy egyéb tekintetben szükséglenő felvilágosítások alulírott üzletvezetőség anyag- és leltárbeszerzési osztályában kaphatók, ugyszintén a szállításra vonatkozó részletes feltételek és ajánlati űrlapok ugyanott díjmentesen megszerezhetők, avagy kívánatra posta útján megküldetnek.

Ezen pályázatra és a szállításokra uévez irányadók még a 122291/96 sz. általános anyagszállítási feltételek, melyek az üzletve-

zetőségénél betekintheők, vagy a máv budapesti nyomtatványtáránál 50. fill. lefizetése mellett megszerezhetők.

Az ajánlat ivenként 1 kor. bélyeggel látható el, — keltezendő és ajánlattevő teljes címe és lakása kitétele mellett aláírva a *lepecsételve* ezen külcimmal „*Ajánlat a 28444/908 sz.-hoz*“ legkésőbb 1908. szeptember 30. déli 12 óráig a máv szegedi üzletvezetősége anyag- és leltárbeszerzési osztályánál benyújtandó, vagy oda posta útján beküldendő. Bónatpénz gyanánt a szállításra ajánlott anyag értékének 5 %-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1908. szept. 29. déli 12 óráig a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő. Nyertes szállító a szállításra átengedett anyag értékének 5 %-át a szerződés tartamára ovadék gyanánt tartozik letenni. Ajánlattevő ajánlatával a szállítás elhatározásáig szóban maradni tartozik és azt nem vonhatja vissza. Az ajánlatok feltéti döntés azok benyújtási határidejétől számított 60 nap alatt várható. A fenti feltételektől eltérő ajánlatok, vagy amelyek nem a kitűzött határidőig érkeznek be, vagy táviratilag tételnek, valamint pótajánlatok, végre amelyben vakarások, javítások fordulnak elő és amelyekre nézve az előirt bónatpénz le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek.

A szegedi üzletvezetőség fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közt tekintet nélkül az árakra szabadon választghasson és hogy az ajánlott mennyiségből tetszése szerint részmenység szállítását is átengedhesse olyformán, hogy az ajánlattevők ily részmenység szállítását is elfogadni kötelesek, ha csak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték és végre a cél elérése érdekében bármely más irányu intézkedést is teheszen.

Szeged, 1908. aug. *Az üzletvezetőség.*

MÁV 27182. szám 1908/II.

Versenyárgyalási hirdetés.

A máv *aradi* üzletvezetősége nyilvános írásbeli egységáras versenyárgyalást hirdet az Arad állomáson létesítendő katonai kocsi-berendezési falazott raktár előállítási munkálataira, megjegyezvén, hogy az építéshez szükséges építési anyagok közül a falazó és géptéglát, az oltatlan meszet, cementet, homokot és a tetőfedő cserepet a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége adja, illetve bocsátja vállalkozó rendelkezésére, a többi építési anyagot pedig elsőrendű minőségben a vállalkozó köteles adni.

A pályázati feltételek, a szerződési tervezet, az ajánlati minta és a költségszámítás a máv aradi üzletvezetősége pályafentartási osztályában 3 korona lefizetése mellett, a hivatalos órák alatt d. e. 8 d. u. 2 óráig bármikor beszerezhetők, vagy írásbeli megkeresés mellett a megfelelő bélyegjegyek előzetes megküldése után, királyi postán is megkaphatók. Az építmenny tervei, a munkák és szállítások kiadására vonatkozó feltétlfüzet általános határozatai, az államvasutak vonalain előállítandó épületek leírása és feltétlfüzetek részletes határozatai is, a pályafentartási osztálynál betekintheők.

Az ajánlatot 1 kor., az ajánlat mellékleteit pedig ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételt borítékban a következő felirattal: „*Ajánlat a 27182/908 sz. versenyárgyalási hirdetés alapján a máv Arad állomásán létesítendő katonai raktár előállítási munkálataira*“ kell benyújtani, vagy postán beküldeni és pedig, legkésőbb 1908. szept. 29-én déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség általános osztályának főnökéhez, (aradi és csanádi egyesült vasutak palotája, I. em. 13 ajtó.)

Az ajánlatok a benyújtásra kitűzött határidő leteltével a máv aradi üzletvezetősége I. osztályában azonnal felbontatnak, mely alkalommal az ajánlattevők, vagy azok igazolt képviselői is jelen lehetnek. Az ajánlatok be-

nyújtását megelőző napon, vagyis 1908. szept. 28-án déli 12 óráig a pályázóknak 950 kor. bónatpénzt kell a máv aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál, hivatkozással a hirdetett versenyárgyalás számára, akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni, mely bónatpénz esetleg posta útján is beküldhető. Azon felek, kik a postatakarék pénztár cheque forgalmában bent vannak, a bónatpénzt a postatakarékpenztár útján is letehetik. — Az ajánlatban a bónatpénz letételének megtörténte megemlítendő ugyan, de az erről nyert letéti jegy nem csatolandó. — A bónatpénzt az ajánlatba csatolni nem szabad, mert az ilyen csatolt összeg bónatpénzül el nem fogadható.

Az itt felsorolt feltételektől eltérő, szabálytalanul kiállított, alá nem irt, javított vagy vakart szövegű, pecséttel le nem zárt, sértett borítékba helyezett, a kitűzött határidő után érkezett, a pótlólag vagy esetleg táviratilag tett és oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bónatpénz előlegesen le nem tétetett, figyelembe nem vétetnek. Olyan ajánlattevők, kik a pályázat tárgyát képező munkák teljesítésére törvényes képesítéssel nem bírnának, kötelesek ajánlataikban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni és annak képesítését igazolni.

Arad, 1908. szept. *Az üzletvezetőség.*

Ügyes varró leányok

felvételenek jó fizetéssel és állandó munkára; tanuló lányok is fölvetetnek.

HITRI KÁROLY,

angol- és francia női-szabó.

Újvidék, Kossuth Lajos utca 23. I./em.

Tiszti hátszló

pejkanca (félvér) 9 éves, 165 cm. magas, előnyös áron eladó. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

KAPHATÓ:

minden elsőrangú fűszerkereskedésben, kávéházban és vendéglőben. III.

Olcsó és megbízható bevásárlási forrás!

Ajánlja dusan felszerelt raktárát, arany, ezüst-ékszerek, órákban és chinai-ezüstben. — Elvállal e szakmába vágó minden munkákat. Minden nála vásárolt javított óráért 1 évi jótállás.

TAUSCH JÁNOS

arany, ezüstműves, ékszerész és órás. Újvidék, Kossuth Lajos-utca 10. (fő-utca)

a Szerb keresztnél.

**CSAK
BRESSLAUER
női ruha szalonjában**

Ujvidék, Duna-utca 22.
készítetnek a legjobb angol
kosztümök, francia
toalették
és
MENYASSZONYI KELENGYÉK
A LEGOLCSÓBB ÁRAKON.
3-10

Szabászati és varróiskolámat
Budapestről Ujvidékre helyeztem át és
havi 5 frtért tanítok szabni és varrni,
tanítványaim saját maguknak készíthetik
ruhájukat.
Nógrádi Sándorné,
Thököly Imre-utca 16. szám.

lkt. 15095.
1908. tkv.

HIRDETMÉNY.

A titeli kir. járásbíróság mint telekkönyvi
hatóság részéről közzé tétetik: miszerint a
zombor-óbecsei h. érd. vasut számára az alább
megnevezett határokból kisajátított területek-
ről elkészített összeírás, térkép és egyedi ki-
mutatás hitelesítésére a helyszínére a követ-
kező határnapok tüzetnek ki, úgy mint: *Nádalya*
községre nézve 1908. szeptember hó 29-én
délelőlt 1/9 óra: Turja állomásra.

Az érdekeltek felhivatnak, miszerint ne-
taláni észrevételeiket a fennebbi határnapon a
bizottság előtt előterjeszszék, különben a ki-
sajátítás és a felvett térfogat, úgy a feljegyzett
szolgalmak s jogosultságok iránti kifogásaik
többé tekintetbe nem jöhetnek.

Együttal felhivatnak mindazok, a kik a
fennebbi határokból a fenti helyi érdektől vasut
számára kisajátított területekért járó és az
egyedi kimutatásban kitett kártalanítási összeg
mennyiségére nézve ellenvetéseket tenni akar-
nak, vagy ezen összegre bármi cím alatt igényt
tartanak: ezeket 1908. évi szeptember hó
25-ig ezen telekkönyvi hatóságnál annál bi-
zonyosabban bejelentésük, minthogy a később
jelentkezők észrevételeire s igényeire semmi
tekintet nem lévén, a kisajátítási és kártalan-
ítási összeg annak és azon mennyiségben fog
kiadni, a kinek nevére és a mely összeggel
az az egyedi kimutatásban ki van téve, a be-
kebelezett vagy felülkebelezett tételek pedig
ezen a kisajátított területről hivatalból le-
fognak töröltetni.

Az összeírás, térkép és egyedi kimuta-
tás a telekhivatalban betekinthező.

Kelt Titelen, 1908. évi szeptember hó 7-én
Dr. WAGNER,
kir. albiró.

8-3

Egyedül valódi THIERRY BALZSAMA

A zöld apá-ával mint védőjeggyel. Legkevesebb küldé-
mény 12/2 vagy 6/1, avagy 1 szabadalmazott különle-
ges-utazó-családfüveg 5 korona. — Csomagolás ingyen.

Thierry Centifolium-Kenőcse.

Legkevesebb küldemény 2 doboz 3.00 korona.
A legjobb háziszerek gyomorhaj, gyomorégés, görcs, kö-
högés, mellhaj, minden belső szerv gyulladása, kösvény,
tagzsággatás, mindenféle seb, sorvadás, tályog, daganat,
mindennemű sérülés stb. ellen. — Így tessék címezni:

Védőbonyol Thierry A., Pregrada Rohics mellett.

Raktárak Budapest: Török József gyógyszerész, Egger
J. és Egger Leó dr. és Vértés L. Lugos, Zember: Német
gyógyszertára (a Szentháromsághoz) telefon 71.
19-33.

Eredeti stassfurti

40 %-os KÁLISÓT ÉS KAINITOT,
valamint az összes egyéb műtrágyákat
legolcsóbb áron szállítja

KALMÁR VILMOS

a stassfurti Kálsyndikátus vezérképise-
lője: Budapest, VI. Andrásy-ut 49.

16-20

**Paratlan és
csodás hatású.**

Hölgyek

részére nélkülözhetetlen!

Legjobb szépitőszere a

Földes-féle

MARGIT crème

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot,
pattanást, bőrtakát (Mtetesser) és minden más bőr-
haját, Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérre,
simává varázsolja, Udít és fiatalít.

Ára: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILETT-CIKKEK: Margit-hőlgypor (3 szín-
ben) 1.20 kor., Margit-szappan 70 fill., Margit fogpép
1 kor., Margit-arcviz 1 kor.

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és
illatszerkereskedésben. Postán utánvételrel vagy a
pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD

Főraktár Ujvidéken: Grossinger Károly, Flavisca Gá-
bor, Vuics János gyógyszer. Klein O., droguristául.

**Övakodjunk
utánzatoktól.**

Uj tűzifa- és szénraktár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy
mi (Ujvidéken), az Örmény utóban (Límán)

tűzifa- és szénraktárt

létesítettünk, melyben állandóan

I. rendű Moldovai bükkfát,

I. Porosz darabos szalonszenet

és Weifert-féle legjobb minőségű barna szenet

raktáron tartunk.

Midőn még bátorodunk a t. közönség figyelmét arra felhívni, hogy főtörekvésünk
mindig oda fog irányulni, hogy jó minőség és pontos súly kiszolgálása által a becses
vevőközönség bizalmát megnyerjük,

kérjük szives partfogását és vagyunk

Telefon 171. szám.

kiváló tisztelettel SCHULZ és WOLF
fa- és szénkereskedők UJVIDÉK.

TÖRVÉNYESEN

:: VÉDVEI ::

HYGIENIKUS

VASALÓPASZTA

TÖRVÉNYESEN

:: VÉDVEI ::

Szenzáció találmány, melynek segítségével
bármely szövetnek új látzatot lehet köl-
csönözni. Nélkülözhetetlen asztali-, ág-
és toilette-fehérművek számára, továbbá
puha (nem keményített) ingeknél, bluzok-
nál, menyasszonyi Kelengyékknél, fehér,
valamint színes vászon- és pamutszövet-
öltönyöknél, vitrage-oknál, függönyöknél,
csipkékknél, fátjolóknál stb.

"Hygienikus" vasaló-paszta
a szövetet tö-
mörre és simulékonyra teszi hasonlóan a
hársonyhoz, a pamutszöveteket pedig ha-
sonlóvá teszi a hollandi vászonhoz. Egy-
formán nagy hatást gyakorol mindenféle
szövetre, vászonra, pamutszövetre, gyapju-
szövetre vagy selyemre.

Fertőtlenítőleg hat!

Minden fűszer-, gyarmatár-, drogériában és hasonló helyeken kapható.

L. CHIOZZA & Co., Cervignano (tengerpart).

ŐSZI ÉS TÉLI UJDONSÁGAINK

meglepő nagy választékban raktárra érkeztek.

LÖWY MÁTYÁS ÉS TÁRSA divataruháza.

UJVIDÉKEN, Főtér, „Erzsébet szálloda“ épület

48-100

Alapított 1899. Alapított 1909.

Szenzáció!!

Van szerencsém a m. t. hölgyeknek b. tudomására hozni, hogy körülbelül 4 hétig Berlinben és Bécsben közreműködtem a modellek készítésénél, hogy az őszi és téli divatot tanulmányozzam.

Együttal elsorangu bécsi férfi- és női munkaerőket szereztem, mi által azon helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb követelményeket is a legteljesebb mértékben ki tudom elégíteni. Az általam készített toalettek sikos, kecses termetet kölcsönző szabás, kifogástalan testhezállás és gondos kidolgozás által tűnnek ki.

Raktáron tartok díszítési különleges cikkeket a legdrágább és legolcsóbb áron. Műtermemben angol öltözetek, uti és utcai toalettek, őszi és téli konfekció, esti köpenyek, francia toalettek: menyasszonyi kelengyék, bál- és alkalmi toalettek, színházi bluzok és minden ezen szakmába vágó munkák készíttetnek.

Vidékre a derékhoz megjelölése mellett, igen jó testhezálló minta szerint dolgozok és teljes jótállást vállalok az igények gondos és teljes kielégítéséért.

Szigoruan szolid kiszolgálásom kezeséget nyújt a legteljesebb megelégedésért.

Tisztelettel

WEITH HERMANN

specialista angol toalettekben.

Ujvidék, II. Rákóczi Ferenc (Futaki)-utca.

TÖBB MINT

50 ÉV ÓTA FENNÁLLÓ,

Bácsmegeye egyik magyarajku községében kifizető forgalmu

FÜSZERÜZLET

(jó pálinkaméréssel)

a házzal együtt, mely a község legjobb helyén áll, sarokház, előtte ártézi kut, — családi viszonyok miatt azonnal szabad kézből eladó. Cím a kiadóhivatalban. 3-4

ELADÓ HÁZ.

Vásár-utca 9. számú új ház és kert kedvező fizetési feltételek mellett szabad kézből eladó.

Az épületben van 3 utcai, 1 udvari szoba, nagy üvegezett folyosó, konyha, éléskamra, mosókonyha; van továbbá fűskamra, nagy pince, istálló és kocsiszin. A kert határos a városi ártézi fürdővel s úgy a kertben mint az udvarban van 1-1 kut. — Értekezhetni:

REGÉNYI ISTVÁN**ékszerész, UJVIDÉK.**

A rom. kath. hitközség épületében levő jelenleg Pillisch-féle

üzlethelyiség november hó 1-től kiadó.

Pályázati hirdetmény.

Az Ipar és Kereskedelmi Takarékpénztár Részvénytársaság Ujvidéken, újonnan rendezesített

pénztárnoki állásra

pályázatot hirdet. Előnyben részesülnek, akik felső kereskedelmi iskolát végeztek és katonai kötelezettségüknek eleget tettek. Magyar nyelven kívül a német és szerb nyelvnek szó- és írásban való teljes ismerete szükséges. A levelezés és fogalmazásban való teljes jártasság okvetlenül kívánatos.

Sajátkezűleg irt pályázati kérvények a fizetési igény megjelölésével f. hó 25-ig nyújthatók be az igazgatósághoz.

Az állás megválasztás után mielőbb elfoglalandó.

Ujvidéken, 1908. évi szeptember hó 9-én.

2-2

Az igazgatóság.

1328. szám 1908.

Temesvári vásár-hirdetés.**Az Idel Temesvári Szent-Mihály****országos vásár**

folyó évi szeptember hó 24-étől bezárólag

szeptember hó 28-áig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos

vásárra szeptember hó 24-től, csütörtökön

5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1908. szeptember 1-én.

A városi főkapitányságtól:

Beó Ferenc, főkapitány

2-2

Kérem figyelni!

Nem okvetlen szükséges sokat fizetni egy óráért, hogy jól és pontosan járjon, mert

FISCHER M. mű-órásnál Ujvidéken

II. Rákóczy Ferenc-út 20. szám alatt

minden óra pontos javítása, (különleges órák, ismétlő chromometer, chronograf és verőzsebórák kivételével), csak 90 kr.-ba = (1.80 k.) kerül, ha a szerkezetnek valamelyik része nem hiányzik.

Egy lánchuzamú óra pontos javítása	75 krajcár.
ébresztő	65 "
zsebóra rugó betevés	55 "
zsebóra fedél felrugó	45 "
üveg bármily vastag	15 "
mutató	12 "
kulcs	4 "

Az általam javításra elvállalt óráért (törésen kívül) jótállok, hogy t. megbízóznak avval 3 évig baja nem lesz. — Kérem csak egyszer megkísérteni és meglesz győződve.

FISCHER M. mű-órás.**WAGNER TESTVÉREK, UJVIDÉK.**Főter, saját ház Pazar berendezés, látványosság. **Telefon 105.**

ALAPITTATOTT 1866-ban.

Fűszer, csemege-, sajt, saját termésű borok, valódi szerémi szilvórium kereskedés.

Bel- és külföldi borok.

Likörök
Zöldség
Gyümölcs és hal
Conservék
Vadak
Hízalt szárnyas
Finom felvágott és hús-
Neműek.

Legfinomabb teák.

Jamaika rum
Tea sütemény
Kugler Gerbeaud
Sütemények és bonbonok
Mézeskalács
Libamáj
Szárnyas és tengeri rák
Pástétomok.

Önközött gyümölcs.

Töltött francia
Dunye
Magyar és francia pezsgők
Kassai s prágai sodar
Angol husos szalonna
Füstölt lazac
Óriás kelet-tengeri hering.

Ozonnak és jourok részére hideg plattnik és halak díszes elkészítését elvállaljuk.

Telefon rendelések azonnal oszkoztattak, vidéki megrendeléseket ingyen csomagolásban a beérkezési napon adunk postára.

Árkap ingyen és bérmentve.

Honi gyártmány!

ZIKMUND és TÁRSA

Honi gyártmány!

UJVIDÉKI GÉPGYÁRA ÉS VASÖNTÖDÉJE

ajánlja saját gyártmányu és legjobb szerkezetű:

„Hercules“ szőlő sajtolóit.

Kukorica darálót.

Trieürjeit.

Drill vetőgépeit.

Kukorica morzsolót.

Járgányait.

„Duna“ lánckutait.

Szeeska vágót.

Vasekéit.

Benzin- és gázmotorok.**Szállít teljes téglagyári- és malom berendezéseket.**

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Képviselőket keresünk.

Nyomatott Hirschenhauser Benó könyvnyomdájában Ujvidéken.